

## ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВЕТЕРАНІВ ТА ЇХНІХ РОДИН: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

**М. В. ФІЩЕНКО**, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)

**М. М. ЯКОВИН**, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)

Уманський національний університет

*Досліджено фінансове забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їхніх сімей в Україні. Проаналізовано нормативно-правові засади ветеранської політики та систематизовано соціальні гарантії за категоріями ветеранів. На основі даних Державної служби статистики та Міністерства фінансів оцінено динаміку чисельності ветеранів у 2023–2025 рр. та обсяги бюджетного фінансування на державному й регіональному рівнях. Встановлено, що обсяг цільових видатків на ветеранську політику зріс із 10,5 млрд грн у 2025 р. до 18,9 млрд грн у 2026 р., проте у структурі фінансування домінують компенсаційні механізми. Обґрунтовано необхідність переходу до моделі соціальних інвестицій та запропоновано інструменти підвищення ефективності державної підтримки: соціальне контракування, ваучерні системи, кредитно-гарантійні програми, середньострокове бюджетне планування.*

**Ключові слова:** соціальний захист, ветерани війни, фінансове забезпечення, бюджетні видатки, повоєнне відновлення, державна підтримка, соціально-економічна реінтеграція, модель соціальних інвестицій.

**Постановка проблеми.** Соціальний захист населення є однією з базових функцій держави, оскільки він спрямований на підтримання соціальної стабільності, зменшення нерівності та мінімізацію впливу соціально-економічних ризиків. В умовах воєнного стану його роль значно зростає, адже збільшується кількість осіб, які втрачають працездатність, джерела доходу та можливість повноцінної участі в економічному житті суспільства. Особливе місце у системі соціального захисту посідають ветерани війни та члени їхніх сімей, для яких державні гарантії є не лише формою матеріальної допомоги, а передусім механізмом повернення до цивільного середовища.

Ветеранська політика є однією з найскладніших сфер державного управління, оскільки охоплює питання медичного обслуговування, соціальної підтримки, психологічної реабілітації, зайнятості та економічної інтеграції. Сучасний етап розвитку України позначений формуванням нової моделі цієї політики, орієнтованої на довгострокове відновлення соціально-економічного потенціалу ветеранів.

Ключовим елементом такої моделі є фінансове забезпечення як система економічних відносин щодо формування, розподілу та використання ресурсів, спрямованих на компенсацію втрат, відновлення здоров'я, соціальну адаптацію та економічну реінтеграцію осіб, які брали участь у бойових діях. На відміну від традиційної системи соціального забезпечення, яка переважно виконує функцію підтримки доходів, ветеранська політика має поєднувати компенсаційний та інвестиційний підходи, оскільки її стратегічною метою є відновлення та примноження людського капіталу.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Теоретичні засади фінансового забезпечення соціального захисту населення висвітлено у працях вітчизняних науковців: О. Кириленко [1] аналізує тенденції та перспективи фінансування соціальної сфери, Е. Лібанова [2] досліджує людський розвиток та інноваційні форми зайнятості, З. Лободіна [3] та І. Луніна [4] розглядають бюджетне фінансування соціальних програм у контексті макроекономічної політики, М. Мальований [5] обґрунтовує фінансові аспекти функціонування системи соціального захисту, Б. Малиняк [6–7] досліджує пріоритети соціальних видатків та планування коштів місцевих бюджетів, В. Тропіна [8] аналізує фінанси соціального захисту в контексті європейської інтеграції, Н. Шаманська [9] – сучасний стан і пріоритети соціальних допомог. Водночас питання фінансових механізмів підтримки ветеранів, зокрема переходу від компенсаційної до інвестиційної моделі, залишаються недостатньо дослідженими та потребують поглибленого аналізу.

**Методика досліджень.** Дослідження ґрунтується на комплексі взаємодоповнюючих методів. Абстрактно-логічний метод застосовано для визначення сутності фінансового забезпечення соціального захисту ветеранів та формулювання теоретичних узагальнень. Аналіз нормативно-правових актів використано для систематизації соціальних гарантій за категоріями ветеранів (табл. 1). Статистичний та табличний методи забезпечили обробку даних щодо динаміки чисельності ветеранів (табл. 2) та обсягів бюджетного фінансування на державному і регіональному рівнях (табл. 3).

Порівняльний метод застосовано для зіставлення бюджетних призначень на ветеранську політику за 2023–2026 рр. та аналізу структури видатків Івано-Франківської області як типового прикладу регіонального фінансування. Метод наукового узагальнення використано для формулювання пропозицій щодо вдосконалення фінансових механізмів підтримки ветеранів. Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові акти України, дані Державної служби статистики, звіти Міністерства фінансів, відкрита бюджетна платформа OpenBudget та наукові публікації вітчизняних і зарубіжних дослідників.

**Метою статті** є розкриття теоретичних підходів до фінансового забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їхніх сімей, аналіз сучасного стану його функціонування, визначення ролі такої підтримки для соціально-економічної стійкості держави в умовах воєнних викликів і повоєнної відбудови, а також формування пропозицій щодо вдосконалення механізмів державної допомоги, спрямованих на соціальну адаптацію та економічну інтеграцію ветеранів.

**Результати досліджень.** Соціальний захист ветеранів війни та членів їхніх сімей являє собою систему економічних, соціальних і правових заходів та інституційних механізмів, спрямованих на компенсацію втрат, пов'язаних з участю у бойових діях, та забезпечення гідних умов життя після завершення військової служби. Його призначення полягає не лише в наданні матеріальної підтримки, а й у створенні умов для повернення до цивільного середовища та повноцінної участі в соціально-економічному житті.

**Табл. 1. Нормативно визначені соціальні гарантії ветеранів війни**

Вид гарантії / пільги	Учасник бойових дій	Особа з інвалідністю внаслідок війни	Учасник війни
Медичне обслуговування	Безоплатне лікування, першочергове обслуговування	Безоплатне лікування, ліки, протезування	Безоплатне лікування
Психологічна реабілітація	Передбачена	Обов'язкова складова	Передбачена
Санаторно-курортне лікування	Путівка або компенсація	Щорічне забезпечення	Пільгове забезпечення
Лікарські засоби	Безоплатно / зі знижкою	Безоплатно	Частково
Житлово-комунальні пільги/ знижка	75 %	100 %	50 %
Забезпечення житлом	Першочергове	Позачергове	Передбачено
Земельні ділянки	Передбачено	Передбачено	Передбачено
Транспортні пільги	Безкоштовний проїзд	Безкоштовний проїзд	Безкоштовний проїзд
Трудові гарантії	Додаткова відпустка, переважне право при скороченні	Додаткові гарантії зайнятості	Додаткова відпустка
Освіта та перекваліфікація	Державна підтримка навчання	Першочергове право	Пільгові умови
Підприємництво	Передбачено державну підтримку	Передбачено	Передбачено
Грошові виплати	Щорічна разова допомога	Підвищена допомога	Разова допомога

*Примітка. Узагальнено авторами на основі джерел [10, 14–17]*

Ця система охоплює законодавчо закріплені державні гарантії, спрямовані на мінімізацію соціальних та економічних ризиків, що виникають унаслідок поранення, інвалідності, втрати працездатності, психологічних травм або втрати годувальника. До її складових належать грошові виплати, медична та психологічна реабілітація, житлове забезпечення, освітні й професійні

програми, сприяння зайнятості та підтримка сімей військовослужбовців. Отже, соціальний захист ветеранів та їхніх родин спрямований не лише на подолання наслідків війни, а й на відновлення людського капіталу та забезпечення довгострокової соціальної стабільності суспільства.

Право ветеранів війни на соціальний захист закріплено на конституційному рівні та конкретизовано спеціальними нормативно-правовими актами, що визначають їх правовий статус і систему соціальних гарантій. Базовим серед них залишається Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» № 3551-ХІІ від 22 жовтня 1993 р. [10], відповідно до якого до ветеранів війни належать учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, а також учасники війни, які брали участь у забезпеченні оборони держави, виконували військові обов'язки або здійснювали інші форми військового чи цивільного сприяння в умовах воєнного часу.

Водночас зазначений Закон було ухвалено в період становлення незалежної держави, і він орієнтований на соціально-економічні виклики того часу, тому за сучасних умов його положення лише частково відповідають актуальним потребам ветеранів. Значна частина передбачених пільг має декларативний характер через обмежене фінансове забезпечення та застарілі підходи до їхнього змісту й механізмів реалізації, а окремі гарантії фактично втратили практичне значення, що знижує ефективність використання бюджетних ресурсів.

Крім того, чинне законодавство недостатньо враховує наслідки сучасної російсько-української війни та специфічні потреби нової генерації ветеранів, зокрема у сферах психологічної реабілітації, соціальної інтеграції, підтримки зайнятості й підприємництва, надання інклюзивних послуг особам з інвалідністю, а також інституціоналізації партнерської участі громадських організацій у наданні соціальних послуг [11].

Протягом останніх років держава вжила низку заходів, спрямованих на інституціоналізацію та систематизацію політики підтримки ветеранів, що формує підґрунтя для її подальшої трансформації. Зокрема, програмні документи, ухвалені наприкінці 2024 р., засвідчують поступовий перехід до комплекснішого та прогнозованішого підходу у сфері ветеранської політики. Йдеться про Стратегію ветеранської політики на період до 2030 року [12] та Стратегію формування системи повернення з військової служби до цивільного життя на період до 2033 року [13], у яких визначено сучасні потреби ветеранів і задекларовано інтегрований підхід до їх підтримки. Водночас аналіз змісту зазначених документів засвідчує, що вони все ще значною мірою орієнтовані на розширення системи пільг та компенсацій, тоді як механізми запобігання соціальним ризикам, пов'язаним із довгостроковою соціально-економічною реінтеграцією ветеранів, залишаються недостатньо конкретизованими.

Таким чином, законодавство України перебуває на етапі формування багаторівневої системи правового регулювання соціального захисту ветеранів, яка поєднує конституційні гарантії рівності прав громадян зі спеціалізованими галузевими нормами, спрямованими на визначення правового статусу ветеранів та механізмів їхньої державної підтримки.

Повномасштабна війна суттєво змінила пріоритети бюджетної політики України, зумовивши перерозподіл державних фінансових ресурсів на користь підтримки військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей. У структурі соціальних видатків дедалі більшої ваги набувають програми грошового забезпечення, медичної допомоги та реабілітації, житлової підтримки, професійної адаптації й розвитку підприємницької активності ветеранів. Водночас традиційна компенсаційна модель соціального забезпечення, що ґрунтується переважно на системі пільг і грошових виплат, в умовах масового повернення військовослужбовців до цивільного життя виявляється недостатньою та потребує трансформації в комплексну систему соціально-економічної реінтеграції.

Масштаб фінансового навантаження на систему соціального захисту безпосередньо визначається чисельністю осіб, які набули статусу ветеранів війни та членів їхніх сімей. Саме кількісні параметри цих категорій визначають обсяг бюджетних асигнувань, потребу в медичних і реабілітаційних послугах, житлових програмах та заходах професійної адаптації. Для оцінки потенційного обсягу соціальних зобов'язань держави доцільно проаналізувати структуру ветеранів війни та членів їхніх сімей станом на 01.01.2025 р. (табл. 2).

**Табл. 2. Кількість ветеранів війни та членів їх сімей на початок року, осіб**

Категорія	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Учасники бойових дій	137545	144908	166523
Особи з інвалідністю внаслідок війни	103491	109874	121484
Сім'ї загиблих і померлих ветеранів	98650	94452	90793
Учасники війни	135616	102327	77992

*Примітка. Узагальнено авторами на основі джерела [18].*

Динаміка показників за 2023–2025 рр. свідчить про суттєві структурні зміни у складі ветеранів війни та членів їхніх сімей. Зокрема, кількість учасників бойових дій зросла з 137 545 осіб у 2023 р. до 166 523 осіб на початок 2025 р., а кількість осіб з інвалідністю внаслідок війни – зі 103 491 до 121 484 осіб. Ця тенденція відображає тривалість бойових дій і зумовлює зростання довгострокових бюджетних зобов'язань держави у сфері пенсійного забезпечення, медичної та психологічної реабілітації. Вагомими з погляду обсягів державної підтримки залишаються чисельність сімей загиблих і померлих ветеранів та кількість учасників війни. Особливої уваги потребує зростання чисельності осіб з інвалідністю внаслідок війни, що формує довгострокову потребу у фінансуванні інклюзивної інфраструктури, спеціалізованих медичних і соціальних послуг та програм реінтеграції. Крім того, значна кількість сімей загиблих зумовлює стабільні бюджетні видатки у формі пенсійного та соціального забезпечення.

Наведені дані підтверджують тенденцію до структурної трансформації ветеранського контингенту та зростання фінансового навантаження на систему

соціального захисту, що безпосередньо впливає на обсяги й напрями бюджетного фінансування у сфері ветеранської політики.

Фінансове забезпечення цієї системи включає державні пенсії та надбавки, щомісячні грошові виплати, одноразову допомогу у разі поранення або втрати годувальника, пільги на оплату житлово-комунальних послуг, фінансування медичної та психологічної реабілітації, житлові програми, а також грантові та кредитні механізми підтримки ветеранського підприємництва. Зростання чисельності ветеранів та членів їхніх сімей об'єктивно зумовлює потребу в удосконаленні механізмів фінансового планування та посиленні інвестиційної складової державної підтримки.

Оскільки у відкритих бюджетних звітах за 2023–2024 роки відсутні окремо виділені офіційні показники фінансування саме соціального захисту ветеранів війни та членів їхніх сімей, аналіз відповідних видатків можливий лише у складі загальних програм соціального захисту населення. У державній бюджетній класифікації фінансування пенсійних виплат, державних допомог і соціальних трансфертів здійснюється інтегровано, без виокремлення витрат за категорією «ветерани» як самостійного бюджетного рядка. У зв'язку з цим пряма кількісна оцінка обсягів фінансування цієї цільової групи за зазначені роки на підставі офіційної звітності є обмеженою [19].

Згідно з даними відкритої бюджетної платформи OpenBudget [20] та звітами Міністерства фінансів України, сукупні соціальні видатки у 2023 році становили близько 451,6 млрд грн із рівнем виконання приблизно 96 % від планових призначень [19]. До зазначеної суми включено пенсійне забезпечення, соціальні допомоги та інші трансферти, проте без виокремлення витрат саме на ветеранів як окрему групу отримувачів. У 2024 році фактичне фінансування соціальних видатків перевищило 579,2 млрд грн [19]. Однак у звітній документації також відсутній структурований показник, який дозволяв би виокремити обсяг фінансування саме соціального захисту ветеранів. Таким чином, у 2023–2024 роках оцінка фінансового забезпечення цієї категорії можлива лише у складі загальних соціальних видатків державного бюджету.

Суттєва зміна бюджетної архітектури відбулася у 2025 році, коли в Законі України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» було передбачено окремі бюджетні призначення саме на реалізацію ветеранської політики [21]. Загальний обсяг фінансування становив близько 10,5–10,7 млрд грн, що засвідчує формування спеціалізованого фінансового механізму підтримки ветеранів. Із цієї суми виділено: 2,9 млрд грн – на фінансування фахівців із супроводу ветеранів; 1,7 млрд грн – на ментальну, фізичну, психологічну реабілітацію та професійну адаптацію; 348 млн грн – на реалізацію програм Українського ветеранського фонду; 4,9 млрд грн – у межах механізму Public Investment Management (PIM) на публічні інвестиційні проекти, зокрема будівництво житла для ветеранів [21].

У 2026 році обсяг видатків на ветеранську політику збільшено до 18,9 млрд грн, що на 6,3 млрд грн більше порівняно з 2025 роком. Кошти спрямовуються на такі напрями: житло для ветеранів війни з інвалідністю I–II групи – 5,7 млрд грн (+1,7 млрд грн); створення та функціонування Національного військового

меморіального кладовища – 4,0 млрд грн; підтримку ветеранів у переході до цивільного життя – 8,2 млрд грн; зубопротезування та зуболікування – 1,0 млрд грн [22]. Це свідчить про посилення програмного характеру фінансування та конкретизацію цільових напрямів державної підтримки. Таким чином, аналіз бюджетних документів за 2023–2026 роки засвідчує перехід від непрямого фінансування ветеранських виплат у складі загальних соціальних програм до формування окремої бюджетної політики з чітким розподілом коштів за напрямами соціальної підтримки.

На рівні обласних бюджетів фінансування заходів соціального захисту ветеранів та членів їхніх сімей здійснюється також через регіональні програми підтримки. Аналіз бюджетних призначень Івано-Франківської області на фінансування заходів соціального захисту ветеранів війни та членів їхніх сімей засвідчує поступове зростання обсягів фінансування відповідних заходів у 2026 році порівняно з 2025 роком [23, 24].

**Табл. 3. Фінансування регіональних програм соціального захисту ветеранів у бюджеті Івано-Франківської області**

Показник	2025 р.		2026 р.	
	Сума, млн грн	Частка у загальних видатках, %	Сума, млн грн	Частка у загальних видатках, %
Загальний обсяг видатків обласного бюджету	2349,9	100	2736,2	100
В т.ч. на				
-заходи соціального захисту та соціального забезпечення	50,1	2,1	65,9	2,4
-програми та заходи у сфері охорони здоров'я, та освіти	2,1	0,1	1,6	0,1
-фінансування ветеранського простору	–	–	5,1	0,2

*Примітка. Розраховано авторами на основі джерел [23-24].*

Аналіз структури видатків бюджету Івано-Франківської області засвідчує зростання абсолютних обсягів фінансування заходів соціального захисту ветеранів у 2026 році порівняно з 2025 роком. Обсяг видатків за відповідним напрямом зріс із 50,1 млн грн до 65,9 млн грн, що відображає позитивну динаміку ресурсного забезпечення регіональної ветеранської політики.

Водночас частка цих видатків у загальному обсязі обласного бюджету залишається незначною – близько 2,1–2,4 %, що свідчить про обмежену вагу програм підтримки ветеранів у структурі регіональних фінансів. Попри зростання бюджетних призначень, їхня питома вага не демонструє суттєвого структурного зсуву у пріоритетах бюджетної політики. Поява у 2026 році окремого фінансування діяльності комунального закладу «Ветеранський простір “Ветеран Про”» засвідчує інституційне розширення інфраструктури підтримки

ветеранів на регіональному рівні. Разом з тим масштаби фінансування залишаються порівняно незначними щодо загального бюджету області.

Проведений аналіз бюджетних призначень як на загальнодержавному рівні, так і на рівні Івано-Франківської області засвідчує поступове формування інституційно структурованого механізму фінансування ветеранської політики. Водночас результати аналізу виявляють системні дисбаланси, які знижують ефективність використання бюджетних ресурсів та обмежують результативність заходів соціальної підтримки ветеранів і членів їхніх сімей.

Насамперед зберігається фрагментарність нормативного та фінансового забезпечення. Реалізація соціальних гарантій ветеранів здійснюється через розгалужену систему бюджетних програм і відповідальних інституцій, між якими бракує належної координації та інтеграції в межах єдиного управлінського механізму. На проблему надмірної складності та недостатньої узгодженості законодавчої й фінансової основи соціального захисту ветеранів також звертають увагу А. Колосок та І. Цимбалюк [25], які обґрунтовують потребу вдосконалення інструментів практичної реалізації соціальних гарантій і посилення інституційної спроможності системи.

По-друге, у структурі бюджетного фінансування домінують компенсаційні та трансфертні механізми підтримки, тоді як інструменти активної соціально-економічної інтеграції (професійна адаптація, розвиток підприємницької діяльності, освітні програми та стимулювання зайнятості) залишаються недостатньо представленими в загальному обсязі видатків. Така модель забезпечує відносну короткострокову соціальну стабілізацію, однак не створює передумов для довгострокового економічного ефекту через повноцінне відновлення та розвиток людського капіталу ветеранів. Подібні висновки щодо обмеженої орієнтації соціальної політики на механізми економічної реінтеграції містять праці Н. Самолук та ін. [26] Досліджуючи бар'єри соціально-економічної адаптації ветеранів в Україні, вони обґрунтовують необхідність переходу до комплексної моделі підтримки, що поєднує соціальні гарантії з інструментами економічної активізації.

Міжнародний досвід підтверджує ефективність активних моделей підтримки ветеранів. Зокрема, у Канаді функціонує система ваучерних програм реабілітації та перепідготовки, що надає ветеранам право самостійного вибору постачальника послуг. Ізраїль застосовує комплексну модель реінтеграції, яка поєднує обов'язкову психологічну реабілітацію з програмами підтримки підприємництва та пільговим кредитуванням. Країни ЄС дедалі активніше впроваджують інструменти соціального контракування, що передбачають умовне надання підтримки на основі індивідуальних планів інтеграції. Зазначений досвід свідчить про глобальну тенденцію переходу від пасивної компенсаційної підтримки до активних інвестиційних інструментів, що є релевантним для формування ветеранської політики в Україні.

На нашу думку, також доцільно посилити середньо- та довгострокову складову бюджетного планування у сфері ветеранської політики. Оскільки процес реінтеграції ветеранів має тривалий і багатоаспектний характер, він потребує багаторічної та прогнозованої фінансової підтримки. Запровадження системного

середньострокового фінансового планування сприятиме підвищенню ефективності реалізації стратегічних документів у сфері ветеранської політики та створить належні умови для впровадження довготривалих програм підтримки.

**Висновки.** Проведене дослідження дозволяє сформулювати такі основні результати та рекомендації. По-перше, аналіз бюджетних документів за 2023–2026 рр. засвідчує перехід від непрямого фінансування ветеранських виплат у складі загальних соціальних програм до формування окремої бюджетної архітектури ветеранської політики: обсяг цільових видатків зріс із 10,5 млрд грн у 2025 р. до 18,9 млрд грн у 2026 р. По-друге, домінування компенсаційних і трансфертних механізмів у структурі фінансування не створює передумов для довгострокової соціально-економічної реінтеграції ветеранів, чисельність яких продовжує зростати (166,5 тис. учасників бойових дій та 121,5 тис. осіб з інвалідністю станом на 01.01.2025 р.). По-третє, для підвищення ефективності бюджетних видатків доцільним є перехід до моделі соціальних інвестицій із використанням інструментів соціального контракування, ваучерних систем, кредитно-гарантійних програм і середньострокового бюджетного планування у сфері ветеранської політики. Подальших досліджень потребують питання оцінки економічної ефективності окремих інструментів підтримки ветеранів і розроблення методики моніторингу результативності бюджетних програм у цій сфері.

#### **Література:**

1. Кириленко О. П., Огінська А. Ю. Фінансування соціального захисту населення в Україні: тенденції та перспективи. *Інноваційна економіка*. 2018. № 1–2 (73). С. 175–182.
2. Людський розвиток в Україні. Інноваційні види зайнятості та перспективи їх розвитку : колективна монографія / за ред. Е. М. Лібанової. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2016. 328 с.
3. Лободіна З. М. Бюджетне фінансування соціального захисту в Україні. *Вісник ТНЕУ*. 2014. № 3. С. 7–19.
4. Луніна І. О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія. Київ : НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України», 2020. 440 с.
5. Мальований М. І. Фінансові аспекти функціонування системи соціального захисту населення в Україні : монографія. Умань : СПД Сочінський, 2016. 496 с.
6. Малиняк Б. С. Пріоритети удосконалення соціальних видатків держави. *Світ фінансів*. 2013. № 4. С. 58–68.
7. Малиняк Б. С. Планування та використання коштів місцевих бюджетів на соціальні послуги : алгоритм для органів місцевого самоврядування та приватних надавачів соціальних послуг. Київ, 2020. 30 с.
8. Тропіна В. Б. Фінанси соціального захисту в контексті європейського вибору України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. № 2 (13). С. 221–228.
9. Шаманська Н. В. Соціальний захист населення в контексті надання соціальних допомог: сучасний стан і пріоритети. *Галицький економічний вісник*. 2013. № 2 (41). С. 43–48.

10. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України № 3551-ХІІ від 22 жовтня 1993 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>
11. Національний інститут стратегічних досліджень. Посилення інституційної спроможності держави у сфері ветеранської політики. 2025. [Електронний ресурс]. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/posylennya-instytutysiynoyi-spromozhnosti-derzhavy-u-sferi>
12. Про схвалення Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024–2027 роках : розпорядження КМУ від 29 листопада 2024 р. № 1209-р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-p/ed20241129#Text>
13. Про схвалення Стратегії формування системи повернення з військової служби до цивільного життя на період до 2033 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках : розпорядження КМУ від 31 грудня 2024 р. № 1350-р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1350-2024-p#Text>
14. Про договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій : постанова КМУ від 25 квітня 2018 р. № 410. [Електронний ресурс]. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410-2018-p?ed=20230315&find=1&text=інвалі#w1\\_1](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410-2018-p?ed=20230315&find=1&text=інвалі#w1_1)
15. Про затвердження Порядку використання коштів для санаторно-курортного лікування постраждалих учасників бойових дій : постанова КМУ від 31 березня 2015 р. № 200. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-2015-p#Text>
16. Про затвердження Порядку надання пільг окремим категоріям громадян з урахуванням середньомісячного сукупного доходу сім'ї : постанова КМУ від 4 червня 2015 р. № 389. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-2015-p#Text>
17. Про зайнятість населення : Закон України № 5067-VI від 5 липня 2012 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
18. Соціальний захист населення України в 2024 році : статистичний збірник / Державна служба статистики України ; за ред. І. Сенік. Київ, 2025. 127 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/sotsialnyu-zakhyst-naseleण्या-ukrayiny-2024>
19. Міністерство фінансів України. Звітність про виконання Державного бюджету України (соціальні видатки) за 2023–2024 роки. [Електронний ресурс]. URL: <https://mof.gov.ua>
20. OpenBudget : офіційний портал відкритих даних про виконання Державного бюджету України. [Електронний ресурс]. URL: <https://openbudget.gov.ua>
21. Про Державний бюджет України на 2025 рік : Закон України № 4059-IX від 19 листопада 2024 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text>
22. Про Державний бюджет України на 2026 рік : Закон України № 4695-IX від 03 грудня 2025 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4695-20#Text>

23. Про схвалення проєкту рішення «Про обласний бюджет Івано-Франківської області на 2025 рік (код бюджету 0910000000)». Івано-Франківська обласна державна адміністрація. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.if.gov.ua/npras/pro-skhvalennia-proiektu-rishennia-pro-oblasnyi-biudzheth-ivano-frankivskoi-oblasti-na-2025-rik-kod-biudzhetu-0910000000>

24. Про схвалення проєкту рішення «Про обласний бюджет Івано-Франківської області на 2026 рік (код бюджету 0910000000)». Івано-Франківська обласна державна адміністрація. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.if.gov.ua/npras/pro-skhvalennia-proiektu-rishennia-pro-oblasnyi-biudzheth-ivano-frankivskoi-oblasti-na-2026-rik-kod-biudzhetu-0910000000>

25. Колосок А., Цимбалюк І. Соціальний захист ветеранів війни. *Humanitas*. 2024. Вип. 3. С. 187–196. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.26>

26. Samoliuk N., Mishchuk H., Bilan Y., Krol V. Socio-economic integration of military veterans in Ukraine: public perceptions and policy challenges. *Problems and Perspectives in Management*. 2025. Vol. 23 (4). P. 232–246. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.23\(4\).2025.17](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.23(4).2025.17)

### References:

1. Kyrylenko, O. P., Ohinska, A. Yu. (2018). Financing of social protection of the population in Ukraine: trends and prospects. *Innovative Economy*, 1–2(73), 175–182. [in Ukrainian].
2. Libanova, E. M. (Ed.). (2016). *Human development in Ukraine. Innovative types of employment and prospects for their development: collective monograph*. Kyiv: Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of the NAS of Ukraine. [in Ukrainian].
3. Lobodina, Z. M. (2014). Budget financing of social protection in Ukraine. *Bulletin of TNEU*, 3, 7–19. [in Ukrainian].
4. Lunina, I. O. (2020). *Public finance in the macroeconomic growth policy: monograph*. Kyiv: NAS of Ukraine, Institute for Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine. [in Ukrainian].
5. Malovanyi, M. I. (2016). *Financial aspects of the functioning of the social protection system of the population in Ukraine: monograph*. Uman: SPD Sochinskyi. [in Ukrainian].
6. Malyniak, B. S. (2013). Priorities for improving state social expenditures. *World of Finance*, 4, 58–68. [in Ukrainian].
7. Malyniak, B. S. (2020). *Planning and use of local budget funds for social services: algorithm for local self-government bodies and private social service providers*. Kyiv. [in Ukrainian].
8. Tropina, V. B. (2018). Finance of social protection in the context of Ukraine's European choice. *Eastern Europe: Economy, Business and Management*, 2(13), 221–228. [in Ukrainian].
9. Shamanska, N. V. (2013). Social protection of the population in the context of providing social assistance: current state and priorities. *Galician Economic Bulletin*, 2(41), 43–48. [in Ukrainian].
10. Law of Ukraine No. 3551-XII “On the Status of War Veterans and Guarantees of Their Social Protection” (1993). October 22. [Electronic resource]. Available at: Verkhovna Rada of Ukraine. [in Ukrainian].

11. *National Institute for Strategic Studies*. (2025). Strengthening the institutional capacity of the state in the field of veterans policy. [Electronic resource]. Available at: National Institute for Strategic Studies. [in Ukrainian].
12. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1209-r “On Approval of the Veterans Policy Strategy until 2030 and the Operational Action Plan for Its Implementation in 2024–2027” (2024). November 29. [Electronic resource]. Available at: Verkhovna Rada of Ukraine. [in Ukrainian].
13. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1350-r “On Approval of the Strategy for the Formation of a System for Transition from Military Service to Civilian Life until 2033 and the Operational Action Plan for Its Implementation in 2025–2027” (2024). December 31. [Electronic resource]. Available at: Verkhovna Rada of Ukraine. [in Ukrainian].
14. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 410 “On Agreements on Medical Care of the Population under the Medical Guarantees Program” (2018). April 25. [Electronic resource]. Available at: Verkhovna Rada of Ukraine. [in Ukrainian].
15. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 200 “On Approval of the Procedure for the Use of Funds for Sanatorium and Resort Treatment of Affected Combatants” (2015). March 31. [Electronic resource]. Available at: Verkhovna Rada of Ukraine. [in Ukrainian].
16. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 389 “On Approval of the Procedure for Granting Benefits to Certain Categories of Citizens Considering the Average Monthly Total Family Income” (2015). June 4. [Electronic resource]. Available at: Verkhovna Rada of Ukraine. [in Ukrainian].
17. Law of Ukraine No. 5067-VI “On Employment of the Population” (2012). July 5. [Electronic resource]. Available at: Verkhovna Rada of Ukraine. [in Ukrainian].
18. Senyk, I. (Ed.). (2025). *Social protection of the population of Ukraine in 2024: statistical yearbook*. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine. [Electronic resource]. Available at: State Statistics Service of Ukraine. [in Ukrainian].
19. *Ministry of Finance of Ukraine*. Reporting on the execution of the State Budget of Ukraine (social expenditures) for 2023–2024. [Electronic resource]. Available at: Ministry of Finance of Ukraine. [in Ukrainian].
20. *OpenBudget*: official open data portal on the execution of the State Budget of Ukraine. [Electronic resource]. Available at: OpenBudget. [in Ukrainian].
21. Law of Ukraine No. 4059-IX “On the State Budget of Ukraine for 2025” (2024). November 19. [Electronic resource]. Available at: Verkhovna Rada of Ukraine. [in Ukrainian].
22. Law of Ukraine No. 4695-IX “On the State Budget of Ukraine for 2026” (2025). December 3. [Electronic resource]. Available at: Verkhovna Rada of Ukraine [in Ukrainian].
23. On approval of the draft decision “On the regional budget of Ivano-Frankivsk region for 2025 (budget code 0910000000)”. *Ivano-Frankivsk Regional State Administration*. [Electronic resource]. Available at: Ivano-Frankivsk Regional State Administration. [in Ukrainian].
24. On approval of the draft decision “On the regional budget of Ivano-Frankivsk region for 2026 (budget code 0910000000)”. *Ivano-Frankivsk Regional*

*State Administration*. [Electronic resource]. Available at: Ivano-Frankivsk Regional State Administration. [in Ukrainian].

25. Kolosok, A., Tsymbaliuk, I. (2024). Social protection of war veterans. *Humanitas*, 3, 187–196. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.26>. [in Ukrainian].

26. Samoliuk, N., Mishchuk, H., Bilan, Y., Krol, V. (2025). Socio-economic integration of military veterans in Ukraine: public perceptions and policy challenges. *Problems and Perspectives in Management*, 23(4), 232–246. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.23\(4\).2025.17](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.23(4).2025.17)

### **Annotation**

***Fishchenko M. V., Yakovyn M. M.***

***Financial security for social protection of veterans and their families: current status and directions for development in the context of Ukraine's recovery***

*The purpose of the article is to reveal theoretical approaches to the financial support of social protection for war veterans and their family members, to analyze the current state of its functioning, to determine the role of such support for the socio-economic stability of the state under conditions of wartime challenges and post-war recovery, as well as to develop proposals for improving state assistance mechanisms aimed at the social adaptation and economic integration of veterans.*

*The article examines the financial support mechanisms of social protection for war veterans and their family members under martial law and in the context of Ukraine's post-war recovery. The study analyzes the regulatory and legal framework governing veteran policy, outlines the system of state guarantees, and evaluates the structure of financial instruments aimed at ensuring social security, rehabilitation, housing provision, and socio-economic reintegration of veterans. Particular attention is paid to the dynamics of the number of veterans and their families, which directly influence the scope of public expenditures and long-term budget commitments.*

*The paper explores the specific features of budget financing in 2023–2026 at both the national and regional levels, highlighting the gradual transition from integrated financing within general social expenditure programs to the formation of a distinct budgetary framework for veteran policy. The findings indicate that the prevailing compensatory model of support, primarily based on transfers and benefits, is insufficient to address long-term reintegration challenges. The study substantiates the need to transform veteran policy into a social investment model focused on restoring human capital, promoting employment and entrepreneurship, and enhancing economic self-sufficiency. In this regard, the article proposes directions for improving financial mechanisms, including the introduction of social contracts, voucher-based instruments, credit and guarantee programs, and the strengthening of medium-term budget planning. The implementation of these approaches would contribute to increasing the effectiveness, sustainability, and socio-economic impact of public support for veterans in the recovery period.*

***Key words:*** social protection; war veterans; financial support; public expenditures; post-war recovery; state support; socio-economic reintegration; social investment model.